

בש"פ 3438/16 - מדינת ישראל נגד רועי אשתר

בבית המשפט העליון
בש"פ 3438/16

לפני:
כבוד השופט י' עמית
מדינת ישראל

העוררת:

נגד

רועי אשתר

המשיב:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב בתפ"ח
45563-09-14 שניתנה ביום 20.4.2016 על ידי כבוד
השופט ב' שגיא

כ"ד בניסן התשע"ו (2.5.2016)

תאריך הישיבה:

עו"ד עמרי כהן
עו"ד עדי כרמלי ועו"ד יפעת כהן

בשם העוררת:
בשם המשיב:

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט ב' שגיא) מיום 20.4.2016 בגדרה הורה על מעצרו של המשיב בפיקוח האלקטרוני.

1. ביום 18.9.2014 הוגש נגד המשיב ונגד נאשם נוסף, בן ברדה (להלן: ברדה), כתב אישום המייחס להם ביצוע בצוותא של עבירת רצח לפי סעיף 300(א)(2) בצירוף סעיף 29(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ושיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין (למען הנוחות יכונה להלן המשיב וברדה יחדיו הנאשמים).

על פי המתואר בכתב האישום, בלילו של יום 2.11.2012 התחוללה קטטה במועדון בעיר בת-ים במהלכה ספגו הנאשמים מהלומות קשות מידי מיכאל מנשרוב (להלן: המנוח) וחבריו. למחרת, בלילו של יום 3.11.2012, וכנקמה על הפגיעה בהם, סיכמו הנאשמים ביניהם לרצוח את המנוח. לצורך כך, הצטיידו באקדח, בתחמושת ובקטנוע שבבעלותו של המשיב. בהמשך לכך, התקשר המשיב למנוח והדריכו להגיע לחנות הנמצאת בטיילת בבת-ים. בעוד המנוח המתין במקום המפגש, מלווה בחבר, הגיעו המשיב וברדה

למקום רכובים על קטנוע וחבושים בקסדות. המשיב עצר את הקטנוע סמוך למנוח וברדה ירה לעברו חמישה כדורים, אחד מהם חדר לצווארו והביא למותו. לאחר מכן נמלטו הנאשמים מהמקום. מספר ימים לאחר מכן נמלט המשיב למדינת קוסטה-ריקה, בודעו כי משטרת ישראל מנסה לאתר.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרים של הנאשמים עד תום ההליכים. בעקבות הסכמתם, הורה בית המשפט המחוזי ביום 27.4.2015 על מעצרים עד תום ההליכים. מעצרים הוארך, בהסכמתם, על-ידי בית משפט זה שלוש פעמים, בתשעים ימים בכל פעם, בהתאם לסעיף 62(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). בחלוף זמן זה, הוגשה בקשה רביעית להארכת מעצרים, וביום 16.3.2016 ניתנה החלטתו של בית משפט זה (כב' השופט ג'ובראן) בגדרה הוארך מעצרים בכפוף לכך שתיבחן על ידי בית המשפט המחוזי האפשרות להורות על שחרורם למעצר בפיקוח אלקטרוני (בש"פ 1826/16 מדינת ישראל נגד פלוני (16.3.2016)).

בהחלטתו, פרט כב' השופט ג'ובראן את מהלך הדיונים בתיק העיקרי, אשר נדחו שוב ושוב בשל ניסיונות הצדדים להגיע להבנות ביניהם; ניסיונות שלא הבשילו בין היתר נוכח עמדת משפחתו של המנוח. דחיות נוספות בהליך העיקרי נבעו מקשיים הנוגעים לייצוגם של הנאשמים - הן בתחילת הדרך, בשלב הסדרת הייצוג, והן בהמשך נוכח משבר אמון שהתגלע בין הנאשמים לבין באי-כוחם. באשר לעיכובים אלה ציין כב' השופט ג'ובראן, בין היתר, כך:

"16. [...] אין להתעלם מאופן התנהלותו של ההליך העיקרי עד כה, כאשר אנו מצויים בשלב של בקשה רביעית להארכת מעצר אך טרם התקיימו דיוני הוכחות וההליך מצוי למעשה בנקודת האפס. כמפורט לעיל, חלק ניכר מהאחריות למצב זה רובץ לפתחה של המבקשת [...] מבלי לקבוע מסמרות כלשהן בדבר תקינות חזרתה של המבקשת מההבנות עם המשיבים, הרי שבנסיבות בהן מתקיים בין הצדדים משא ומתן ארוך ועמדת משפחת המנוח ביחס להסדר אפשרי ידועה זה מכבר - סבורני כי היה על המבקשת לנהוג במשנה זהירות מול המשיבים ולעמוד על קיומם של דיוני הוכחות במועדם, ככל שהאפשרות כי לא יתקיים בסופו של דבר הסדר הייתה ריאלית והייתה קיימת התלבטות לגביה".

לצד זאת, עמד כב' השופט ג'ובראן על המסוכנות הרבה הנשקפת מהנאשמים, להם מיוחסת עבירת רצח אשר בוצע לאחר תכנון ומתוך מניע של נקמה, כמו גם על החשש להימלטותם מהדין. במכלול הנסיבות, כפי שכבר צוין לעיל, מצא כב' השופט ג'ובראן כי נוכח העיכוב הניכר שנוצר בשמיעת התיק, על בית המשפט המחוזי לבחון את האפשרות להורות על שחרורם של הנאשמים למעצר בפיקוח אלקטרוני. לצורך כך הונחה שירות המבחן לערוך תסקירים ולהגישם לבית המשפט המחוזי עד ליום 7.4.2016. לצד זאת, הבהיר כב' השופט ג'ובראן בהחלטתו כי לבית המשפט המחוזי יהיה "שיקול דעת מלא להחליט האם כלל ניתן לשחרר את המשיבים למעצר בפיקוח אלקטרוני, ואילו תנאים יידרשו לשם כך. בית המשפט המחוזי יוכל להתחשב בהחלטתו גם בהתפתחויות בתיק לאחר מועד זה, ובפרט [ב]תוכן הודעת העדכון מצד באי-כוח המשיבים".

יצוין, כי בעקבות דיון שהתקיים בבקשה להארכת המעצר ביום 8.3.2016, נקבעו חמישה מועדי הוכחות בתיק העיקרי במהלך החודש הקרוב (מאי 2016).

3. ביום 6.4.2016, ובהתאם להחלטה האמורה, הוגש לבית המשפט המחוזי תסקיר שירות המבחן. התסקיר התייחס, בין היתר, לדפוסי חשיבתו והתנהגותו של המשיב, לגביהם צוינה ההתרשמות כי קיים סיכון משמעותי להמשך התנהלות שולית ובפרט להפרת תנאים מגבילים. רמת הסיכון להתנהלות אלימה הוערכה כבינונית וכך גם החומרה הצפויה לה. כן התייחס התסקיר למפקחים המוצעים למעצרו של המשיב באיזוק אלקטרוני. שניים מהם, הוריה של חברתו של המשיב, נמצאו על-ידי שירות המבחן כמתאימים לפיקוח אלקטרוני, אלא שבסופו של יום שירות המבחן לא המליץ על מעצרו של המשיב באיזוק אלקטרוני, נוכח הסיכון להתנהלות פורצת גבולות מצידו והחשש כי המפקחים יתקשו להשפיע עליו.

4. ביום 20.4.2016 ניתנה החלטתו של בית המשפט המחוזי, בגדרה הורה על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, לצד ערבויות כספיות וצו עיכוב יציאה מן הארץ, וכך בין היתר נקבע:

"החלטת בית המשפט העליון ניתנה כאשר ברור היה כי עסקינן בתיק רצח ובמשיב שהוכיח במעשיו כי קיים בעניינו חשש להימלטות מאימת הדין.

[...]

בהיעדר נתונים חדשים או משמעותיים אותם ניתן לראות כמעצימים את עילות המעצר, יישום נכון של מערך האיזונים עליו עמד בית המשפט העליון, אשר נקבע לאחר תקופה בת שנה וחצי בה מוחזק המשיב במעצר מבלי שמשפט החל, מצדיק החלטה בדבר מעצר בפיקוח אלקטרוני

[...]

הנתונים העולים מהסתקיר אינ[ם] בגדר 'תוספת' לעילות המעצר או בגדר 'הפתעה מרעושה', וניתן היה להניח, כפי שנלמד מהמציאות עצמה, כי שירות המבחן יעמוד על אותו חשש מובהק כי המשיב לא יעמוד בתנאי השחרור או יבצע עבירות אלימות נוספות".

על החלטה זו נסוב הערר שבפניי, בו מלינה המבקשת על החלטת בית משפט קמא. בתמצית, לטענת המבקשת, בית משפט קמא ראה עצמו "אנוס על פי הדיבר" נוכח החלטתו של השופט ג'ובראן, וזאת למרות שהודגש בהחלטה כי לבית משפט קמא שיקול דעת מלא בנושא.

מנגד, טען המשיב כי נוכח החלטת השופט ג'ובראן, צדק בית משפט קמא בהחלטתו. מה עוד, שביני לביני, החליף המשיב את ייצוגו, ובא כוחו הנוכחי עתר לביטול מועדי ההוכחות שנקבעו לחודש מאי, כך שברי שההליך העיקרי יתארך אף מעבר לצפי שהיה בעת שניתנה החלטתו של השופט ג'ובראן. עוד נטען, כי עצם העובדה שהמדינה הכינה טיוטה של כתב אישום מתוקן תוך המרת עבירת הרצח לעבירה של הריגה, במסגרת ההליכים שהתנהלו לקראת הסדר טיעון, מלמדת על חולשת עוצמת הראיות, וכי אין בפנינו מקרה רצח מתוכנן מראש כפי שנטען.

4. אקדים ואומר כי החלפת הייצוג, ולא בפעם הראשונה, וביטול מועדי ההוכחות שנקבעו, רובצים לפתחו של המשיב, ואיני רואה להביא בחשבון התארכות ההליכים בשל כך. בנוסף, המגעים שהתנהלו בין הצדדים לקראת הסדר טיעון לא הבשילו, וממילא אין לית משקל לטיוטות כאלה ואחרות שהוחלפו בין הצדדים, מה עוד שהמסגרת של סעיף 62 לחוק המעצרים, אינה המסגרת הנאותה להעלאת טענות הנוגעות לעוצמת הראיות.

ולגופו של ערר.

5. עיון זהיר בהחלטתו הנ"ל של השופט ג'ובראן, מעלה כי אין לקרוא בה הנחייה לערכאה קמא להורות על שחרור המשיב. וכך נאמר בהחלטה:

"יובהר כבר עתה כי נוכח טיבה של עבירת הרצח והמסוכנות הטבועה בה, על החלופה למעצר מאחורי סורג ובריה שתוצע על ידי המשיבים לעמוד במשוכה גבוהה, כך שיהיה בה לתת מענה הולם למסוכנותם של המשיבים ולחשש להימלטותם מפני הדין – עליהם עמדתי לעיל (ראו והשוו: בש"פ 9129/15 קופר (קופרשמיד) נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (5.1.2016); עניין אבו זעילה, פסקה 10). לפיכך, אני מורה לשירות המבחן לערוך תסקירים אשר יבחנו את האפשרות למעצר בפיקוח אלקטרוני בעניינם של המשיבים..." (הדגשה הוספה – י"ע).

בהמשך להחלטה זו, בחן שירות המבחן את האפשרות למעצר באיזוק אלקטרוני ומצא כי אינה הולמת, תוך הדגשה של הסיכון להפרת תנאים מגבילים מצד המשיב. בהינתן התסקיר השלילי בעניינו של המשיב; בהינתן כי בעבירה של רצח עסקי, רצח מתוכנן, רצח שבו נעשה שימוש בנשק חם; ובהינתן שהמשיב הוכיח בהימלטותו לקוסטה ריקה כי החשש להימלטות מן הדין הוא ממשי – קמה וניצבת בדרכו של המשיב אותה משוכה גבוהה שהזכיר השופט ג'ובראן בהחלטתו.

6. השופט ג'ובראן הפנה בהחלטתו, בקטע שצוטט לעיל, להחלטתו של השופט זילברטל בבש"פ 9129/15 מדינת ישראל נ' קופר (קופרשמיד) (5.1.2016) (להלן: עניין קופר). בהחלטה הנ"ל, שהתייחסה להארכה 11 במספר של מעצרו של המשיב, נקבע בדומה לענייננו כי העורר ישוחרר ממעצר אם יעלה בידו להציע מתווה שיימצא ראוי למעצר באיזוק אלקטרוני, וגם שם, הותיר השופט זילברטל שיקול דעת מלא לבית המשפט המחוזי. ואכן, בית המשפט המחוזי, לפתחו הוחזרה שאלת המעצר בעקבות החלטת בית המשפט העליון, קבע כי לא קיימת חלופה ראויה שיש בה כדי לאיין את המסוכנות ועל כן הורה על המשך המעצר. ערר על החלטה זו נדחה על ידי השופט ג'ובראן (בש"פ 1791/16 שמעון קופר (קופרשמיד) נ' מדינת ישראל (16.3.2016)). לפנינו דוגמה לכך, שבית משפט זה מורה על "בדיקת היתכנות" לשחרור לחלופת מעצר או למעצר באיזוק אלקטרוני, במסגרת הליכים לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, תוך שהוא מותיר את שיקול הדעת לבית משפט של מעצרים, ומבלי שהדבר יתפרש כהנחיה המחייבת את שחרורו של הנאשם (וראו, בדומה, בש"פ 3154/14 דסוקי נ' מדינת ישראל (22.5.2014)).

7. ולבסוף, אסגור מעגל ואחזור לנקודת ההתחלה. שחרור נאשם המואשם בעבירת רצח בכוונה תחילה ממעצר מלא (להבדיל ממעצר באיזוק אלקטרוני), יעשה במקרים נדירים. כאשר לעילת המסוכנות מצטרפת העילה של חשש להימלטות מן הדין, ולחשש זה

יש עוגן של ממש כמו במקרה דנן, אני מתקשה לראות כי חלופת מעצר תסכון בעניינו של המשיב, ותסקיר שירות המבחן אך חיזק והגביה את המשוכה שעמדה בפני המשיב מלכתחילה.

8. סוף דבר שהערר מתקבל, ואני מורה על המשך מעצרו של העורר עד לתום ההליכים.

ניתנה היום, כ"ה בניסן התשע"ו (3.5.2016).

ש ו פ ט